

تصویر ۶۹-۱- طراحی با قلم فلزی

۳-۱- ترکیب سطوح خاکستری

سرعت عمل شما را در حین طراحی می‌طلبد. همان‌طور که قبلاً گفته شد سعی کنید از کل به جزء بروید و در اینجا نیز کلی ببینید. بهترین راه این است که اول خاکستری‌ها را فراموش نمایید و فقط منظره را به سیاه و سفید تبدیل کرده و به جای سایه‌های مختلف مرز آن‌ها را مشخص کنید. برای موفقیت در چنین تمرینی، لازم است که منظره‌ی مورد نظر قابلیت تباین (کنتراست) شدید را داشته باشد.

سایه‌ها بر اساس روابط با هم نمود دارند. یک سایه در کنار سایه‌ی دیگر ممکن است تیره‌تر یا روشن‌تر از آنچه هست به نظر برسد. استفاده از خاکستری‌های متعدد و به کارگیری تباین (کنتراست) نور و سایه با ابزار طراحی که در اختیار دارید می‌تواند به شناخت شما در ایجاد روابط سایه‌ها کمک کند. به یاد داشته باشید که در طبیعت، سایه‌ها با گذشت زمان تغییر می‌کند. این

تصویر ۷۰-۱- وان‌گوگ - مداد و زغال

پس از این که بخش‌های مثبت و منفی طرح را با سایه‌های شدید مشخص کردید، خاکستری‌های تیره و سیاه را در یک گروه و خاکستری‌های روشن و سفید را در گروه دیگر قرار دهید و به طرح اضافه کنید. این تمرین می‌تواند در اندازه‌های کوچک و از زاویه دیدهای مختلف به صورت اسکیز انجام گیرد تا شما، به درک صحیح از فضای مثبت و منفی و نیز، روابط سایه‌ها با

هم، برای به دست آوردن یک ترکیب زیبا در سایه و روشن طرح خود برسید. در طراحی از طبیعت، هنگامی که بخشی از شیء در سایه قرار می‌گیرد و قسمتی دیگر در روشنایی واقع می‌شود، چشم بیننده جلب روشنایی و نور می‌گردد و این نکته به ایجاد تمرکز در طرح کمک مؤثری می‌کند (تصاویر ۱-۷۲ تا ۱-۷۶).

تصویر ۱-۷۱- کامیل کورو^۱ - ۱۸۴۰ - ۲۷×۴۰ cm

تصویر ۱-۷۲

تصویر ۱-۷۳

تصویر ۱-۷۴

تصویر ۱-۷۵

تصویر ۱-۷۶

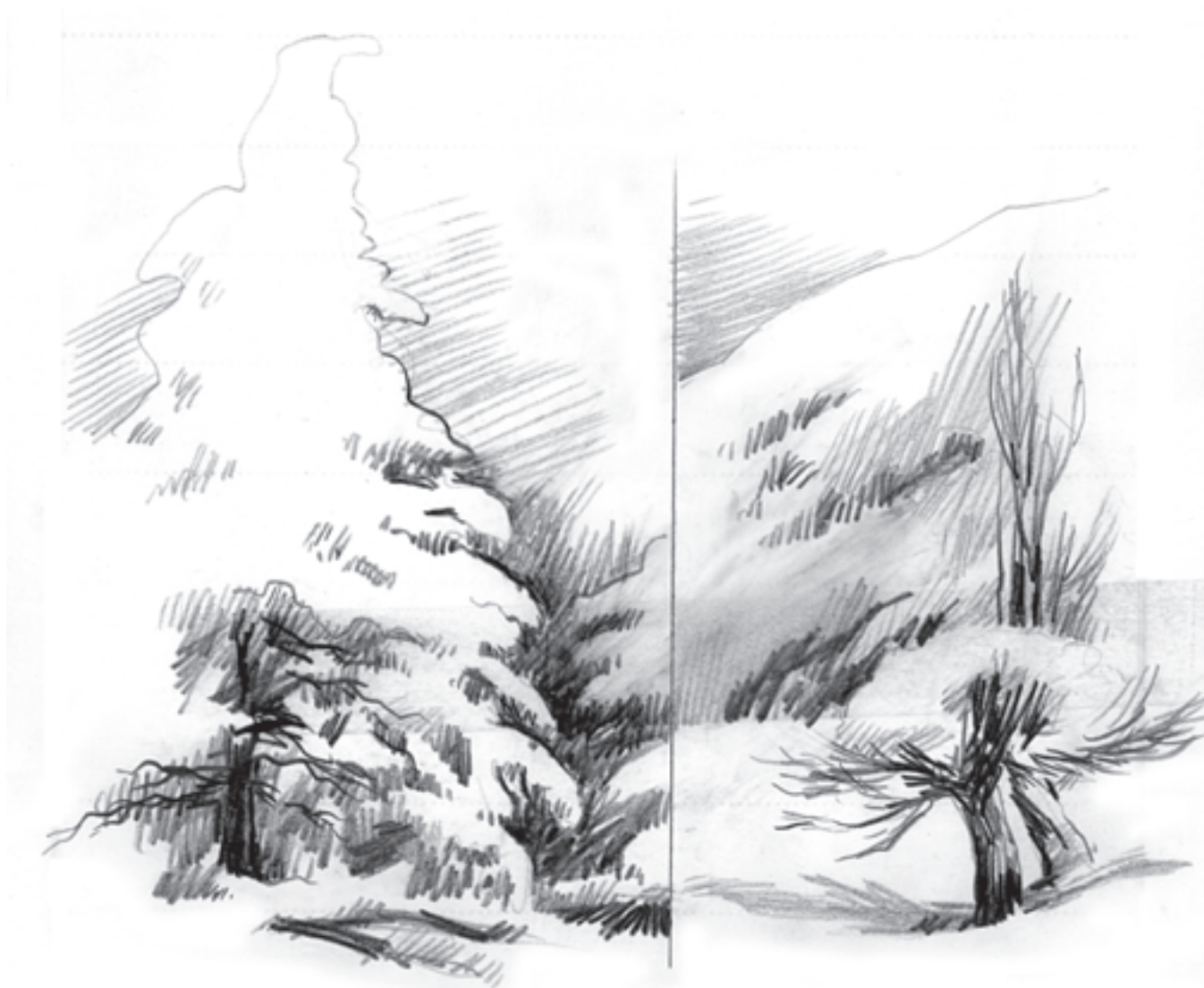
تیرگی مختلفی استفاده کنید و از همه‌ی امکان تیرگی و خاکستری مدادهایتان بهره بگیرید. مثلاً می‌توانید تیره‌ترین بخش منظره را با فشار زیادی که به مداد B6 می‌آورید روی طرح ثبت نمایید و سفیدی کاغذ را روشن‌ترین بخش فرض کنید سپس هر چقدر خاکستری‌های بیش‌تری به کار ببرید، جذابیت اثر طراحی شما بیش‌تر خواهد شد.

با توجه به تنوع وسایل در طراحی همچون، آب‌مرکب، زغال و پاستل گچی، طرح‌هایی را از مناظر گوناگون پیرامون محل زندگی خود تهیه کنید.

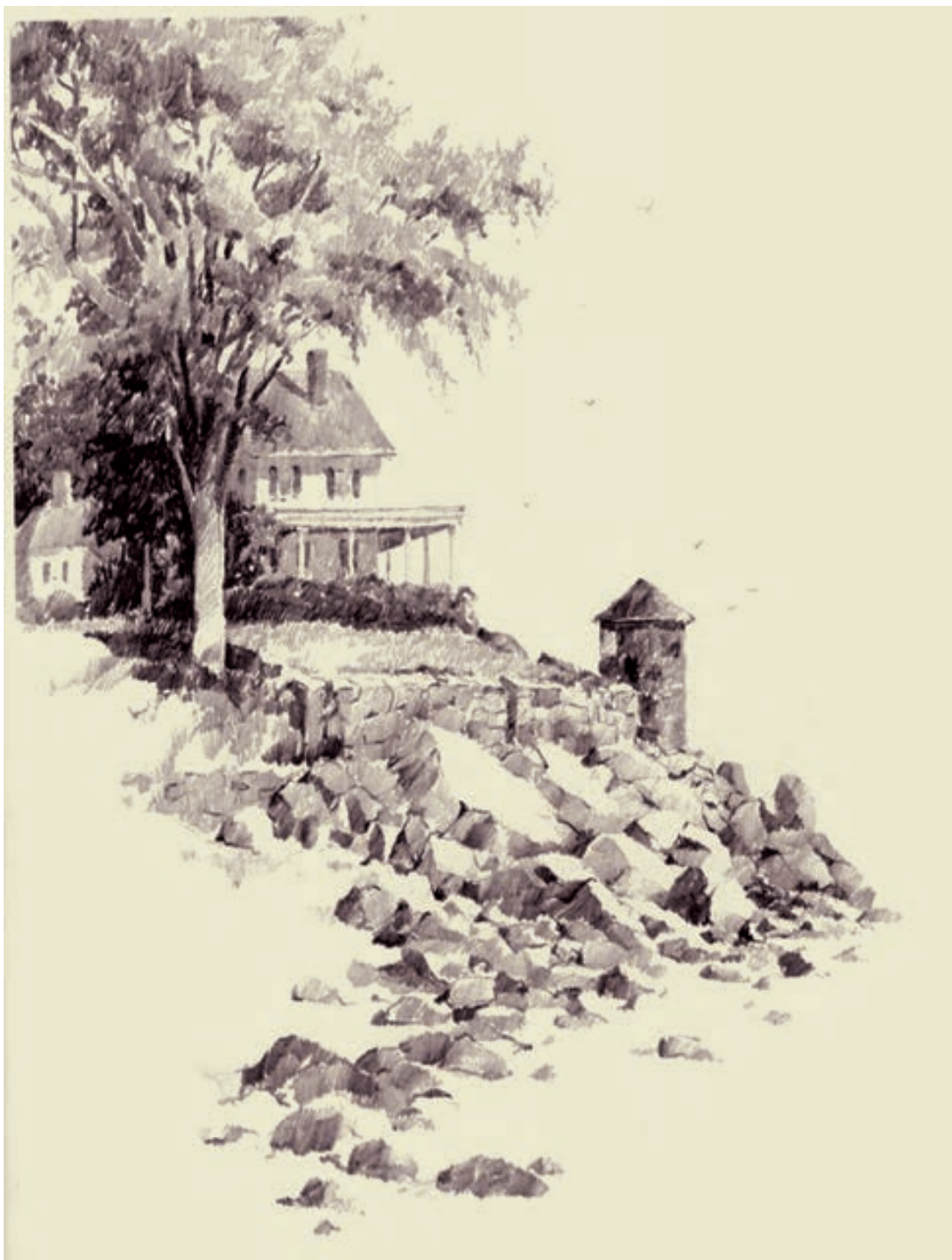
یکی از مشکلات اصلی در فراگیری طراحی، پیش‌دانسته‌های ماست. هنرجویان عموماً در مراحل اولیه‌ی فراگیری طراحی با علم به این‌که برف سفید است در به کار بردن سایه از خود مقاومت نشان می‌دهند. با مشاهده‌ی طرح‌های برفی (تصویر ۷۷-۱) معلوم می‌شود که در صحنه‌های برفی نه تنها سایه‌ها کم‌رنگ نیستند بلکه با تیرگی و تباین (کنتراست) بیش‌تر نیز، مورد تأکید واقع شده‌اند.

پس، توجه داشته باشید که یک طراحی کامل با سایه و روشن، نیاز به دقت در روابط بین تیره‌ترین بخش و روشن‌ترین بخش عناصر در طبیعت دارد.

در طراحی از منظره، سعی کنید از چند مداد با درجات

تصویر ۷۷-۱- طراحی با مداد روی کاغذ - منظره برفی

تصویر ۷۸-۱- فردیناند پتریه - طراحی با مداد

تصویر ۷۹-۱- ارنست واتسون^۱ - طراحی با مداد

تصویر ۸۰-۱- موضوع اصلی

تصویر ۸۱-۱- طراحی باروان نویس

تصویر ۸۲-۱- طراحی با مداد

تصویر ۸۳-۱- موضوع اصلی

تصویر ۸۴-۱- طرّاحی با قلم فلزی

تصویر ۸۵-۱- طرّاحی با رنگ روغن رقیق

تصویر ۸۶-۱- ارنست واتسون - طراحی با مداد

تصویر ۸۷-۱- ریچارد بولستون - طراحی با قلم و ماژیک رنگی

۴-۱- پنج نکته‌ی مهم برای طراحی از منظره

در رویارویی با یک منظره که به نظر پیچیده می‌نماید از مشکلات آن نه‌راسید و سعی کنید پنج نکته ذیل را رعایت کنید تا کار شما ساده و نتیجه‌ی آن مطلوب گردد :

۱- کاغذ طراحی را به دور از تابش مستقیم نور آفتاب نگه‌دارید.

جای خود را موقع طراحی طوری تعیین کنید که صفحه‌ی کاغذ در معرض تابش آفتاب نباشد با این عمل از مشکل سفیدی کاغذ که باعث انعکاس نور شدید و در نتیجه، خستگی چشم می‌شود کاسته شده شما می‌توانید با حوصله و دقت بیش‌تری به طراحی بپردازید.

۲- در حین طراحی با چشم نیم باز طبیعت را نگاه کنید. با چشم نیم باز می‌توان عناصر طبیعت را ساده‌تر و خلاصه‌تر دید و طراحی را با ترکیب سنجیده‌تری انجام داد. در ضمن، با چشم نیم باز می‌توان تعداد سایه‌ها را بر سه سایه‌ی اصلی خلاصه کرد : روشن، نیمه روشن، تاریک. در اینجا سفیدی کاغذ چهارمین درجه روشنایی طراحی خواهد بود. به پرسپکتیو جوی توجه داشته باشید و خطوط و سایه‌های دور را کم‌رنگ‌تر و در قسمت‌های جلو با شدت بیش‌تر سایه روشن بزنید.

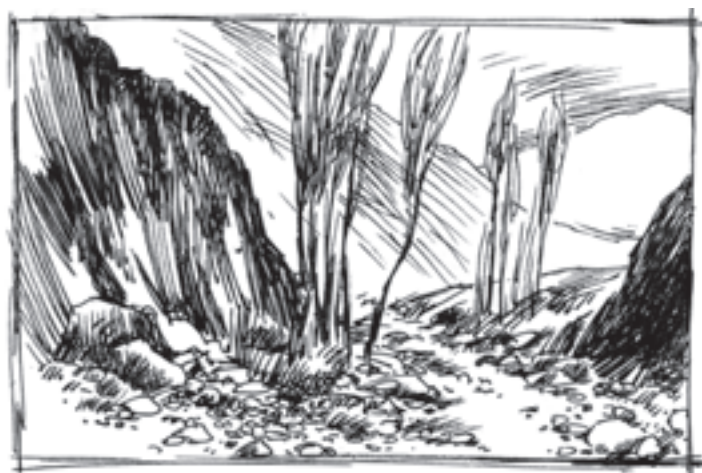
۳- قبل از کار اصلی، پیش‌طرح‌های کوچک تهیه کنید. سعی کنید از منظره موردنظر خود، اسکیس‌های کوچک تهیه کنید. این اسکیس‌ها می‌تواند هم به ترکیب‌بندی و هم در سایه‌روشن به شما کمک کند تا بهترین زاویه دید و ترکیب را قبل از کار اصلی انتخاب و به کار گیرید. اگر می‌خواهید یک طراحی منظره با سایه - روشن کامل داشته باشید با این پیش‌طرح‌ها موفقیت

خود را حتمی سازید. همین که طراحی اصلی خود را شروع کردید پیش‌طرح‌ها را در کنار خود قرار دهید و از آن‌ها در طراحی خطی و ترکیب‌بندی و سایه - روشن، به شکل کلی استفاده کنید. ۴- جزئیات و سایه‌ها را با دقت و حوصله به طرح اضافه

نمایید.

سرانجام، سایه - روشن‌های دقیق‌تر و جزئیات بیش‌تری را با استفاده از سلطه‌ی دست خود، برای نشان دادن الگوی نور - سایه و لبه‌های مشخص و پنهان، در کار بگنجانید. این مرحله‌ی طراحی، بیش‌ترین زمان را به خود اختصاص می‌دهد، اگر کار اولیه را خوب انجام داده باشید در اینجا کار طراحی لذت‌بخش خواهد شد.

۵- یکدستی اجزای طرح را در ارتباط با یک‌دیگر بسنجید. توجه داشته باشید که یک‌دستی و واحد بودن کار طراحی در حوزه‌های مختلف مثل : ابزار، نقطه دید، ترکیب‌بندی و نحوه‌ی اجرای تکنیکی، در مراحل گوناگون از اهمیت خاصی برخوردار است. از شروع طراحی، درگیر جزئیات بخش کوچکی از طرح نشوید، زیرا احتمالاً قسمت‌های دیگر کار به هنگام پرداخت، با این قسمت سازگاری پیدا نمی‌کند و شما را دچار مشکل می‌سازد. پس، همه‌ی قسمت‌های طرح را در ارتباط با هم کامل کنید و خاکستری‌ها را در کل با هم بسنجید، در حین کار از منظره‌یاب کمک بگیرید تا از مقایسه‌ی فرم‌ها و سایه‌های طرح با موضوع، ارتباط و نزدیکی بهتری را به دست آورید. بهتر است در پایان کار از طرح فاصله بگیرید تا این سنجش دقیق‌تر انجام شود.

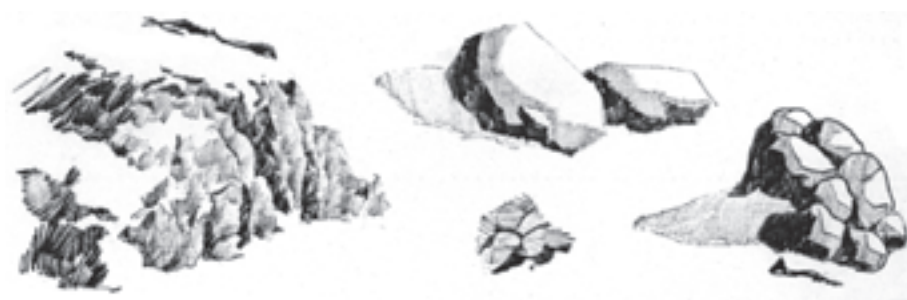

تصویر ۸۸-۱- ژن فرانک - مراحل اجرای طراحی منظره با مداد

تصویر ۸۹-۱- فردیناند پتریه^۱ - طراحی با مداد

تصویر ۹۰-۱- فردیناند پتریه^۱ - طراحی با مداد

- ۱- منظره‌ای را انتخاب کنید سپس نورها را از سایه‌ها جدا سازید. توصیه می‌شود در اندازه‌های کوچک (اسکیس) و به تعداد زیاد، جنبه مطالعاتی داشته باشد.
- ۲- از نمونه‌های انجام شده در اندازه‌های 30×20 یا 40×30 اجراهای دقیق و با حوصله بسازید.
- ۳- با وسایل مختلف همچون؛ مداد، روان‌نویس، زغال، آب‌مربک و ... موضوعات مشترکی را طراحی کرده، روند تفکیک و سایه از روشن را در آن‌ها انجام دهید و سپس ترکیب کنید.
- ۴- پس از انتخاب موضوع در طبیعت، مناسب‌ترین وسیله برای انجام طراحی را گزینش کنید و در پایان طرح‌های انجام شده با این گزینش و بدون آن را با هم مقایسه کنید.
- ۵- روند مطالعاتی از یک موضوع در طبیعت را مثل: اسکیس‌های اولیه، زاویه دید مختلف، ترکیب‌بندی‌های متفاوت، سایه روشن در زمان مختلف و اجرای نهایی از بهترین اسکیس را به دیوار زده آثار همدیگر را ببینید و درباره‌ی نقاط قوت و ضعف آن‌ها با یکدیگر تبادل نظر کنید.

۵-۱- طراحی از درخت

برای طراحی از درخت، حضور در فضای باز و مطالعه‌ی نزدیک و دیدن دقیق ویژگی‌های آن بسیار لازم است. طول اغلب درختان از انسان بلندتر است بنابراین لازم است که فاصله‌ی خود را درست انتخاب کنید. گاهی از دور و گاهی از نزدیک، به بررسی و سپس طراحی بپردازید.

شناخت کامل از ساختار درختان همانند شناخت استخوان‌بندی انسان، هنگام طراحی ضروریست. همه‌ی درختان ویژگی‌های خاص خود را دارند ضمن این‌که درختان هم‌نوع نیز ویژگی‌های بخصوصی درست مانند نژادهای بشر، دارند. طراحی از درختان بدون برگ به شما این امکان را می‌دهد تا ساختار کلی درخت را بهتر بشناسید. شناخت نحوه‌ی رویش و رشد درختان با توجه به اسکلت کلی آن می‌تواند طرح شما را کامل و صحیح به‌نمایش گذارد. درختان، گوناگون هستند و در اشکال مختلف. بعضی از درختان تنه‌ی بسیار بلند و شاخه‌های ریز دارند و گروهی دارای تنه‌ی کوتاه با شاخه‌هایی بلند هستند که گاه نرم و خمیده و روبه پایین‌اند و بعضی دیگر پیچیده، درهم و رو به بالا می‌باشند (تصاویر ۹۱- تا ۹۴-).

تصویر ۹۱-۱

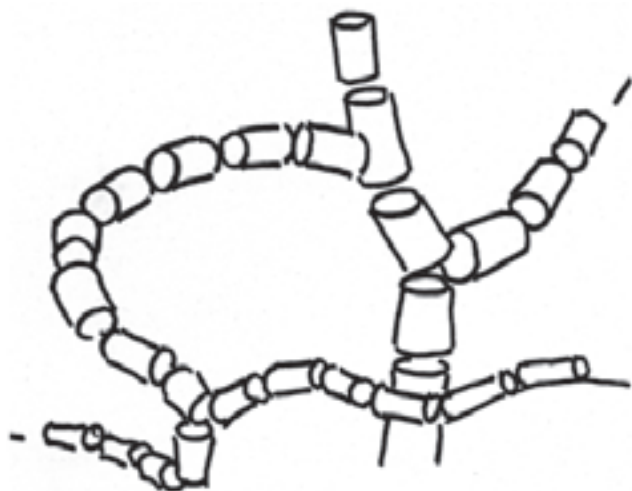
تصویر ۱-۹۲

تصویر ۱-۹۳

تصویر ۱-۹۴

برای طراحی از درختان بدون برگ بهتر است از تنه‌ی درخت شروع کنید و جهت کلی تنه را نسبت به مجموعه‌ی شاخه‌ها در نظر بگیرید و سپس به شاخه‌ها پردازید.

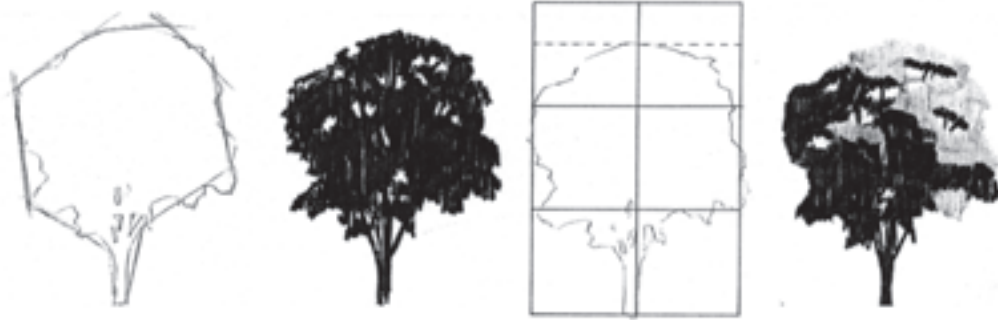
اصولاً اگر تنه‌ی درخت به دو شاخه‌ی اصلی تقسیم شود، شاخه‌های بعدی و کوچک‌تر نیز دو شاخه‌ای هستند. حرکت شاخه‌های اصلی در هر حالتی که باشد شاخه‌های ریزتر نیز تابع همان حرکت‌اند و از یک نظم پیروی می‌کنند. این نظم در درختان مختلف، متفاوت دیده می‌شود. تنه، ضخیم‌ترین بخش پایه‌ای درخت است و شاخه‌ها پله پله هر چه به اطراف پراکنده شده، باریک‌تر می‌شوند و این اصل مهم در ترسیم درخت است (تصویر ۹۵-۱).

تصویر ۹۵-۱

تاریکی آن‌ها توجه بخصوصی مبذول دارید (تصویر ۹۶-۱-الف، ب و ج). ایجاد سایه‌های ساده و هاشور مانند برای سطوح اصلی - قبل از خطوط ایجادکننده‌ی بافت برگ گونه - می‌تواند کمک مؤثری در نشان دادن مجموعه برگ‌ها باشد. در برخورد با سطوح پربرج، تکرار توأم با تنوع، باید راهنمای شما باشد.

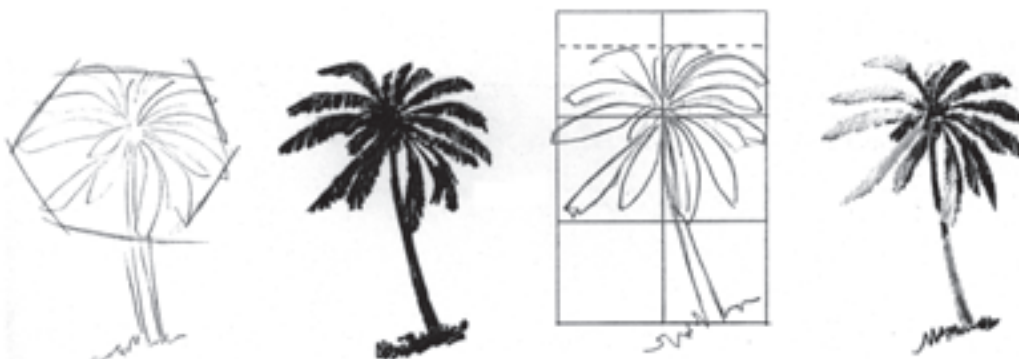
حال می‌توانید به طرح کل درخت پردازید و مجموعه‌ی کلی برگ‌ها را روی بدنه اضافه کنید. در طراحی از درخت، همواره برای نشان دادن برگ‌ها با شکل کلی روبرو هستید. اما بهتر است بار دیگر، برگ‌های درختان مختلف را با ویژگی‌های خاص خود ببینید. در انجام طراحی خود، ابتدا سطوح اصلی را در مجموعه‌ی برگ‌ها مورد توجه قرار دهید و به گروه‌بندی نور و

تصویر ۹۶-۱- الف

تصویر ۹۶-۱- ب

تصویر ۹۶-۱- ج

حرکت دهید. در طراحی از درخت، شما می‌توانید بعضی از قسمت‌ها را با خلاصه‌سازی و بخش‌هایی را - برای ایجاد تمرکز - با جزییات، کار کنید. بافت پوست درخت و شبکه‌ی خطی شاخه‌ها را برای ایجاد تضاد بین سطوح و خطوط طرح با دقت بکار ببرید.

خط‌ها و حرکات قلم باید ویژگی‌های شاخ و برگ را نشان دهد. این امر، به دقت شما نسبت به موضوع بستگی دارد. برای افزایش نمود عینی درخت در بخش‌هایی از طرح، برگ‌ها و شاخه‌ها را مشخص‌تر نمایش دهید. در طراحی از شاخه‌ها همان‌طور که قبلاً اشاره شد سعی کنید ابزار طراحی را در جهت رویش شاخه‌ها

تصویر ۹۷-۱- ریچارد یوتسون - طراح با مایک رنگی

تصویر ۱-۹۸

تصویر ۱-۹۹

تصویر ۱۰۰-۱

تصویر ۱۰۱-۱

تصویر ۱۰۲-۱- فردیناند پتریه - مراحل طراحی با مداد از یک درخت

تصویر ۱۰۳-۱

تصویر ۱۰۴-۱

تصویر ۱۰۵-۱

برگ‌های خشک شده، پوسته‌ی درخت، میوه‌ها و یا شاخه‌های کوچک‌تر را به داخل کارگاه بیاورید و از روی آن طراحی کنید. این طراحی، شناخت هنرجویان را در زمینه‌ی جزئیات عناصر مختلف درختان بیش‌تر خواهد کرد.

برای شناخت بیش‌تر و دقیق‌تر درخت، تنه و برگ‌ها، می‌توانید با نزدیک شدن به درخت بخش کوچکی را برای مطالعه و طراحی انتخاب کنید و با حوصله و دقت زیاد آن را بسازید. برای مطالعه‌ی اجزای کوچک درخت، بخش‌هایی را مثل :

تصویر ۱۰۶-۱- عمق در طبیعت - قلم فلزی روی کاغذ - مؤلف

تصویر ۱۰۷-۱- خودنویس روی کاغذ گلاسه - مؤلف

تصویر ۱۰۸-۱- فردیناند پتیه - طراح با مداد

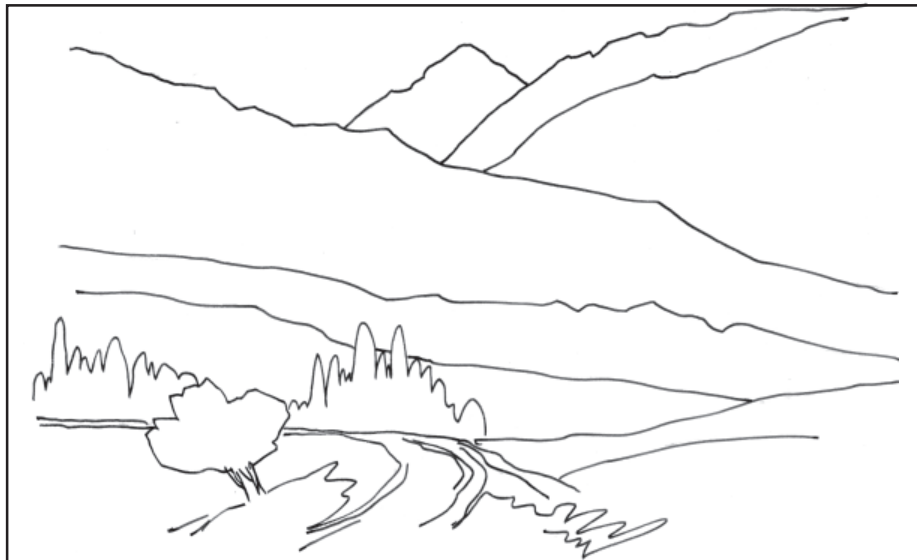

تصویر ۱۰۹-۱- طراحی با قلم فلزی روی کاغذ

۶-۱- طراحی از کوه

کوه از اصلی‌ترین عناصر موجود در طبیعت است و سمبل شکوه و بزرگی در آثار طراحان و هنرمندان محسوب می‌گردد. طراحی از کوه به تصویر ما استواری و صلابت می‌بخشد و ایجاد فضا می‌کند. هر قدر کوه‌ها به ما نزدیک‌تر باشند ویژگی عظمت آن‌ها بیش‌تر آشکار می‌شود و هر چه به دور می‌روند گسترده‌تر و عمق بیش‌تری به طرح می‌دهند. سنگ‌ها، دیواره‌ها، شیب‌ها و شیارها، فراز و فرودها و از همه مهم‌تر، لبه‌های کناری از نشانه‌های تصویری کوه‌ها در طراحی‌ست. بعضی از کوه‌ها، نرم‌تر هستند و حالت تپه‌ای دارند و برخی دیگر، خشن و صخره‌ای به نظر می‌رسند.

در طراحی از منظره‌ی کوهستانی، اولین خطوطی که رسم می‌شود خطوط کناری کوه‌ها و جدا کردن آن‌ها از آسمان و از هم‌دیگر است (تصویر ۱۱۰-۱). توجه داشته باشید که پس از کشیدن شکل کلی کوه حرکت قلم شما باید به هنگام طراحی با فرم و اوج و فرود آن هماهنگ باشد. کوه‌های نزدیک، با خطوط ضخیم‌تر رسم می‌شوند و از نظر سایه - روشن مابین‌تر (برکنتراست‌تر) به نظر می‌رسند و هر چه دورتر می‌روند، خطوط نازک‌تر و سایه - روشن کم‌رنگ‌تر می‌شود. به کارگیری پرسپکتیو خطی و سایه - روشن در طراحی از کوه، بسیار با اهمیت است (تصاویر ۱۱۱-۱ تا ۱۱۴-۱).

تصویر ۱۱۰-۱ الف

تصویر ۱۱۰-۱ ب - طراحی با خودنویس - مؤلف

تصویر ۱۱۱-۱- طراح کوه - قلم فلزی روی مقوا - مؤلف - ۱۳۷۸

تصویر ۱۱۲-۱- طراح از کوه - با خودنویس روی کاغذ - مؤلف

تصویر ۱۱۳-۱- طراح با خودنویس روی کاغذ- مؤلف

تصویر ۱۱۴-۱- رمبرانت - قلم و مرکب - ۱۵×۲۰cm

آن‌ها طراحی نمایید. تفاوت خاکستری‌های سنگ‌ها و وضعیت متضاد اطراف آن‌ها به شما امکان کسب تجربیات بیش‌تر را می‌دهد (تصاویر ۱۱۵-۱).

بعضی اوقات لازم است به کوه نزدیک شوید و به سنگ‌ها و تخته سنگ‌ها، تیرگی‌ها و بریدگی‌ها، لبه‌های تیز و سایر خصوصیات آن‌ها، نظاره کنید و سپس با دقت و استحکام از

①

②

③

④

تصویر ۱۱۵-۱- مراحل طراحی از یک تخته سنگ

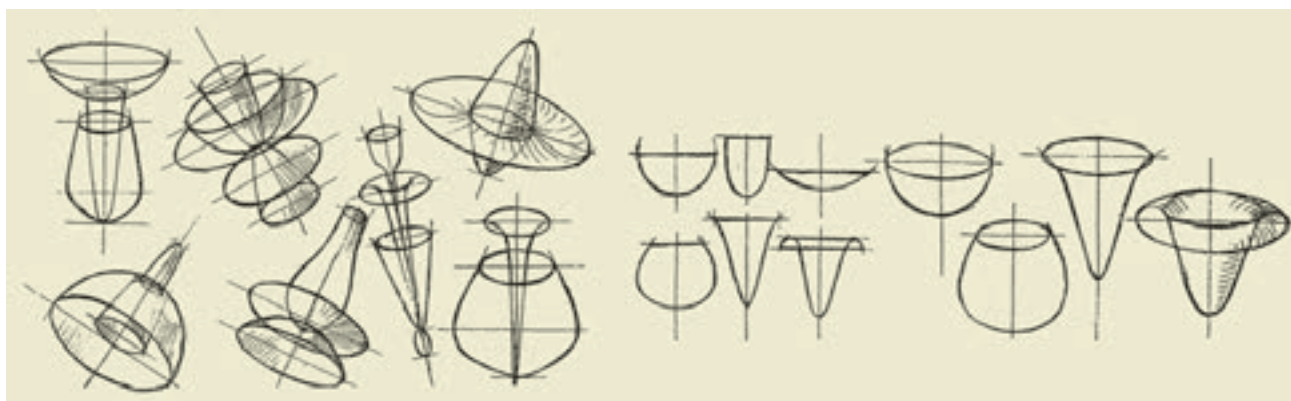

تصویر ۱-۱۱۶

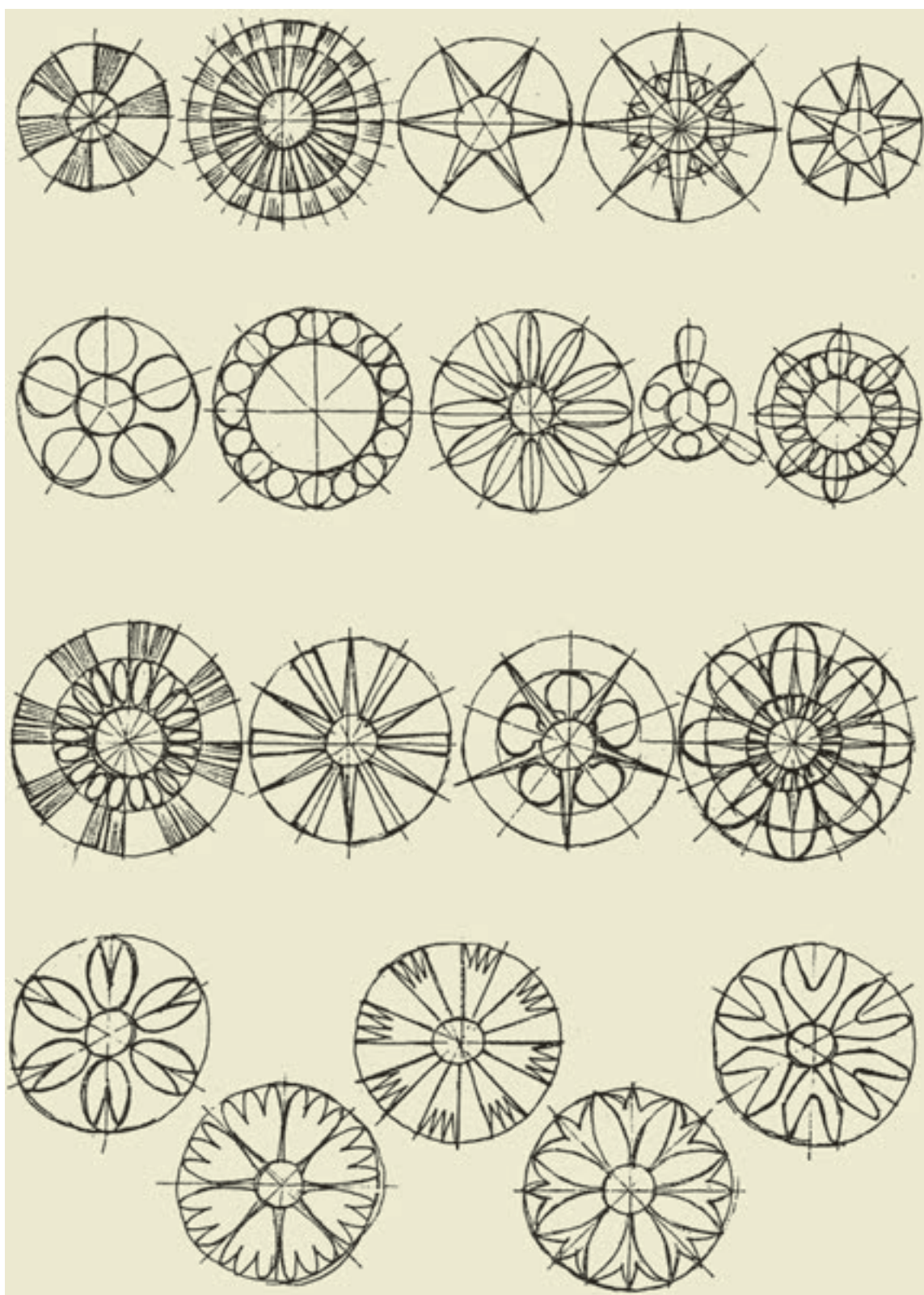
۱-۷- طراحی از گل

دهانه‌ی آن باز و به طرف بالا است و یا نیم کره‌ای که شبیه یک کاسه برگشته است. حالت کلی گل را کم رنگ ترسیم کنید و قسمت مرکزی آن را آن چنان که می بینید مشخص نمایید و سپس گلبرگ‌ها را نسبت به مرکز گل با توجه به حالت قرار گرفتنشان به طور ساده طراحی کنید. برای گلبرگ‌ها، جهت حرکت و بافت هر یک را در نظر داشته باشید (تصاویر ۱-۱۱۷ و ۱-۱۱۸).

شناخت شکل کلی گل‌ها و ساختمان آن‌ها، در طراحی از اهمیت خاصی برخوردار است. همان طور که گفته شد در مرحله‌ی نخست سعی کنید ساختار کلی و هندسی را در عناصر مختلف تجسم، و سپس فرم‌های گوناگون را به صورت ساده ترسیم نمایید. اینجا نیز شما باید از همین شیوه پیروی کنید. بسیاری از گل‌ها فرم‌هایی شبیه به مخروط، کره یا نیم کره دارند. نیم کره‌ای که مثلاً

تصویر ۱-۱۱۷

تصویر ۱۱۸-۱

تصویر ۱۱۹-۱- طراحی با مداد روی کاغذ - مؤلف

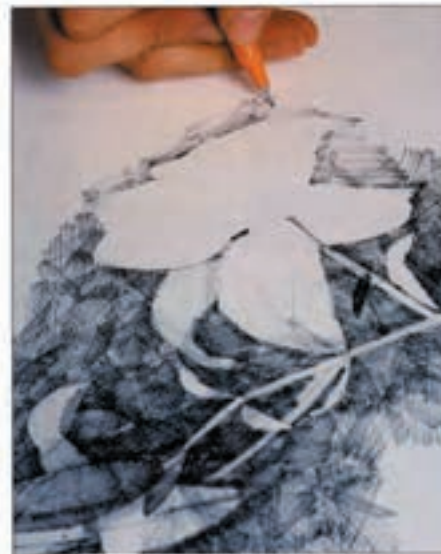
به سایه روشن آن دقت کنند، بیش‌تر مجذوب گلبرگ‌ها یا ریزه‌کاری‌های گل شده، در پایان نه تنها طرح شبیه به گل نمی‌شود بلکه توده‌ای تیره و مبهم از خطوط، بر روی صفحه‌ی طراحی ثبت شده است.

در طراحی از گل همانند طرح‌های (تصویر ۱۲۰-۱)، طرحی را به‌طور آزاد و از کل به جزء شروع کنید و زمانی که جزئیات فرمی را کامل کردید سعی نمایید با ظرافت بیش‌تر سایه و روشن آن را کار کنید.

در طراحی از گل باید خطوطی به‌کار ببرید که ظرافت و لطافت گل را از بین نبرد مثلاً وقتی از یک گل سفید طراحی می‌کنید خطوط، بسیار کم‌رنگ و زمینه‌ی پیرامونی گل تیره می‌شود تا سفیدی گل جلوه‌گر شود. سایه - روشن در طراحی از گل بسیار اهمیت دارد چون بعضی از گل‌ها را فقط با سایه روشن می‌توان به وضوح نمایش داد. در حین سایه زدن با مداد، برای گلبرگ‌ها، جهت نور را با دقت در نظر بگیرید تا حجم کلی گل کاملاً دیده شود. اغلب هنرجویان به‌جای این که به کلیت فرم گل با توجه

۲

۱

۳

۴

۵

۶

تصویر ۱۲۰-۱- مراحل طراحی از گل

③

①

②

تصویر ۱۲۱-۱

③

①

②

تصویر ۱۲۲-۱

۱-۷-۱- طراحی از گل در طبیعت: چنانچه در طبیعت

تصمیم به طراحی از گل دارید، اولین اصل، انتخاب زاویه‌ی دید است. شما می‌توانید با منظره‌یاب، بخشی از منظره را انتخاب کنید و سپس به طراحی مشغول شوید. زاویه دید خود را طوری در نظر بگیرید که قسمت‌هایی از طبیعت در کارتان حضور داشته باشد ولی روی گل‌ها تمرکز بیش‌تری نشان دهید.

ساقه‌ها، علف‌ها و برگ‌ها در یک دشتِ گل به فراوانی دیده می‌شوند. اینجا نیز باید این مجموعه‌ی شلوغ را ساده کنید تا زیبایی و جذابیتِ طراحی از گل را تحت تأثیر قرار ندهد. نحوه‌ی سایه و روشن و حرکت خطوط باید در جهت نحوه‌ی رویش

گیاهان باشد. در اطراف گل‌ها از خطوط و سطوح مناسبی استفاده کنید تا زیبایی گل مخدوش نشود. ایجاد عمق با نمایش گل‌های دورتر و کوچک‌تر و سطوح خاکستری‌های ملایم‌تر امکان‌پذیر است.

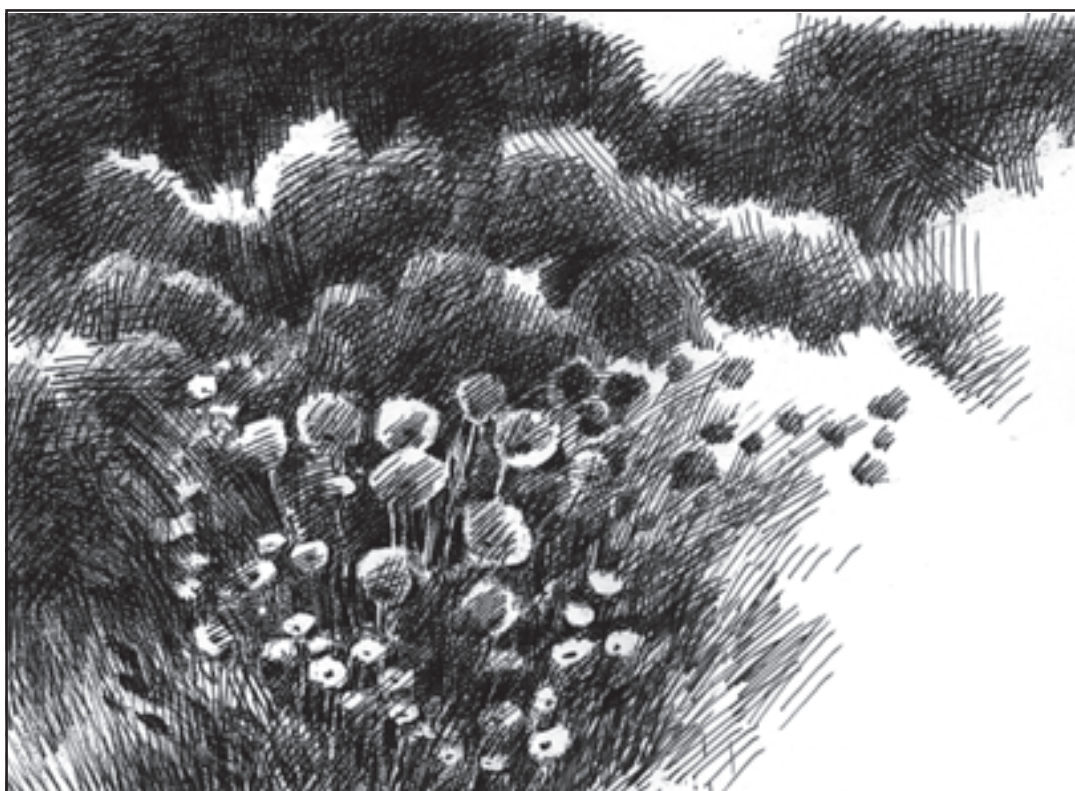
در این گونه طراحی‌ها ایجاد تمرکز به زیبایی کار کمک فراوان می‌کند و طراحی را به لحاظ ترکیب‌بندی زیباتر نمایش می‌دهد. برای ایجاد تمرکز، چند گل در قسمت جلو را با وضوح و دقت بیش‌تری بسازید و بقیه قسمت‌ها را به شکلی که ترکیب زیبایی را نمایش دهد ساده و کلی‌تر اجرا کنید (تصاویر ۱۲۴-۱ و ۱۲۵-۱).

تصویر ۱۲۳-۱- میخائیل وروبل - آب مرکب و مداد روی کاغذ

تصویر ۱۲۴-۱- مداد روی کاغذ سفید

تصویر ۱۲۵-۱- آب مرکب و قلم فلزی روی مقوا

- ۱- درباره‌ی ساختمان تنه و شاخه‌های درختان گوناگون در فصل زمستان به مطالعه و طراحی بپردازید.
- ۲- به کمک پهنای و نوک مداد، حداقل پنج نمونه مطالعه در زمینه‌ی انبوه برگ‌های درختان مختلف تهیه کنید. سعی کنید به کمک تیرگی و روشنایی، حجم و فرم توده‌ی برگ‌ها را نمایش دهید.
- ۳- به طبیعت بروید و پس از تهیه‌ی بهترین ترکیب برای کار عناصری مثل: یک درخت یک یا چند سنگ، علف‌های جلو، گل‌ها، بخشی از کوه، ابرها و دیگر جزئیات اشکال طرح را به‌طور جداگانه طراحی کنید و آنگاه به اجرای اصلی بپردازید.
- ۴- از درختان مختلف با ویژگی‌های گوناگون طراحی کنید.
- ۵- از نمونه‌های ارایه شده در کتاب کپی‌برداری کنید و نحوه‌ی اجرای آن را به‌طور عینی در طبیعت اجرا نمایید.
- ۶- به درخت نزدیک شوید و بخش کوچکی از آن را با دقت طراحی کنید.
- ۷- یک شاخه‌ی کوچک، تکه‌ای از تنه‌ی درخت، برگ‌های خشکیده و ... را به کارگاه آورده با دقت و ظرافت، آن‌ها را بررسی و طراحی کنید.
- ۸- با وسایل مختلف از کوه‌های اطراف محل زندگی خود طراحی کنید.
- ۹- از سنگ‌های گوناگون با بافت‌های مختلف طراحی کنید.
- ۱۰- دسته‌گلی را به کارگاه بیاورید. در مرحله‌ی نخست، به‌صورت تک تک از آن‌ها طراحی کرده، ساختار هریک را بررسی کنید سپس به‌صورت دسته‌ای از آن طراحی کنید.
- ۱۱- به شیوه‌ی ساخت و ساز، از پنج نوع گل، با رنگ و بافت گوناگون طراحی کنید. به رنگ زمینه با توجه به رنگ گل دقت کنید.
- ۱۲- به طبیعت بروید و از گل‌ها طراحی کنید. بخش‌های دور را کم رنگ‌تر و چند گل جلوتر را با دقت بیش‌تر بسازید (همانند تصویر ۱۲۳-۱).
- ۱۳- از ابزارهای مختلف برای طراحی از گل در طبیعت استفاده کنید، و هریک را متناسب با موضوع بررسی نمایید.